

(א) ובי"ט טו: קי: ע"ש ועין
מוספות צ"מ טה. ד"ה
ניהלן, (ב) ובי"ט טו:
א פ"י מילות, (ד) טוכה לב,
(ה) אכל בכוהה פ"י רש"י
פירוש אחר,

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה נחלקה
וכי בתשובות הגאונים
נחלקה החימות:

הגהות הגר"א

[א] תור"ח כל כ"י אע"פ
כ"י ור"ף תימן דעס
בשחא דממילא וסוף
מתנת הולאה וע"י (אלי
ל' ומוחזק) דה קושת
המ"מ על המצו"ס ממ"י
דכאן וכן הלא דס"פ
המפקד (וע"י בהגרי"א רש
ס"י ע"ד):

לעני רש"י

טריגוני"ש [טריגוני"ש].
גור-עין, בול-עין.
אישקוב"א. מוטאטא.

מוסף רש"י

הניחא למאן דאמר.
פלוטתא היא כמחנות
(כ"א), אי אית ליה זוזי
ללוקח. לפרוע חובו, לא
מצי מסלק ליה לבעל
חוב. מן ארעא, דבעל חוב
קיים. שפיר. דמיני למימר
דאיכא דיש קרקע מותר
על חוב עס השכח. מסלק
ליה ללוקח חוץ על כחור
ללוקח ולא מצי אחר לוקח
ה' לי מן ארעא שיעור
שכח, דלמר כוליה דיר
ואת ידעת דה שלג גרשות
(ב"מ טו.) דלרעא מעיקרא
דידיה הוי והוא נחת לה
שלג גרשות שקל שחא
חוץ ולא בשרעא האיל
והוא מסק ציה שיעור
ארעא כולה (שם ק"י).
בגון דרשויה ניהליה.
לוי לבעל חוב, אפוחיק.
לא ארעא וכל מודים דו
דאי הוי לא זוזי ללוקח לא
היה מצי מסלק ליה (שם
טו.) נחלקה התיומת.
שני עליו עליונים אמצעים
שם השדרה כלה נחלקו
זה מהו הספקה השדרה
עד העליון שלמטה מהם.
חיומת, לפי שמדובקין
כחאומים (טוכה כ"ב).

הגוזל עצים פרק תשיעי בבא קמא

צו.

עין משפט נר מצוה

ב א ב מ"י פ"א
ה' 1 סמך עש"י 5 טו"ע
ח"מ סומן קטן סעיף ב:
ב א ג ד מ"י פ"ב מהל'
מילה הלכה ד ועין
בהשגות וזמ"מ סמך עש"י
עג טו"ע פ"ח סומן סמך
סעיף ד:
ב א ה מ"י שם הלכה ה
טו"ע שם סעיף ה:
ב א מ"י שם טו"ע שם
סעיף ו:
ל א ז ח ט מ"י שם הלכה
יג סמך שם טו"ע ח"מ
סומן שם סעיף ח:
ל א י ב מ"י שם הל' יד
טו"ע שם סעיף ט:
ל א מ"י שם טו"ע שם
סעיף י:

רבינו חננאל

הב לי גירוא דארעא.
פ"י גירוא מידה. אמר
רבא גול והשביח ומכר,
גול והשביח והוריש
מה שהשביח מכר ומה
שהשביח הוריש. רבי'
חננאל זצ"ל רוב
המפרשים פירשו הא
דרבא שגול קרקע
והשביחה. דיקלא ופסקיה
בגובי גובי נמי לא
קני, מ"ט השתא נמי
גובי דיקלא מיקרו.
פ"י חתיכות, עבדינהו
קצוציותא קני. פ"י שעושין
ממנו צינור. אמר רבא האי
מאן דגול לולביא ועבדא
הוצי קני, מ"ט דמעיקרא
לולביא והשתא הוצי.
הוצי ועבדינהו הפיא קני,
מעיקרא הוצי והשתא
הפיא, הפיא ועבדינהו
שישורא לא קני, מאי
טעמא דהדר סתר ליה והוי
אפיא. והוא כעין שבירה
מעין פרצה. נפרדו עליו
כשר, שנתפרדו בהוצין.
פ"י אחר גול לולביא
ועבדיה הוצי שנטל עליו
עלה עלה בלבד, גול הוצי
ועבדיה הפיא, שחילק
את העליון וקרקע ועשאן
לטאט הבית. שישורא
חבל קטן.

הא דמסיק ביה שיעור ארעא ושבחא.
צ"ח גובה את השבח דמסיק ציה שיעור ארעא ושבחא
גובה את השבח צחנס מן הלוקחות ונראה דגם מיתמי גבי צ"ח
השבח צחנס ואין נותן דמים כמו מן הלוקחות ואע"ג דלזין להם
על מי לחזור והוי כמו מתנה דלא גבי
מינה צ"ח שחא כדמשמע בפ"ק דצ"ח
(דף טו. ושם ד"ה צ"ח) דדוקא מלקוחות
גובה לפי שכתב לו מוכר ללוקח אלא
איקוס ואשפי ואדרי ואמריק וצני
אלין אינון ועמליהון ושביהון אכל
מתנה דלא כתב ליה הכי ואין לו על
מי לחזור לא מכל מקום גובה מן
היתומים משום דכרעיה דלזון
ניניהו כדמוכח בפרק יש בכור (בכורות
דף נב.) דתנן אין הבכור נוטל בראוי
ולא בשבח ולא האשה כמתוכה ולא
הצנות מנכסים משועבדים ופרק בגמרא
והאמר שמואל צ"ח גובה את השבח
ומשני מקולי כתובה שנו כאן ומוזנות
צנות נמי תנאי כתובה ככתובה דמי
והתם משבח יתומים מיירי דלי
משבח לקוחות א"כ מאי איירא דלא
טרפי צנות משבח והא מגוף הקרקע
נמי לא טרפי דלזין מוליצין למוזן האשה
והצנות מנכסים משועבדים אלא
בשבח יתומים מיירי ודוקא כתובת
אשה ומוזנות דקילי לא גבי משבח
אכל שאר צ"ח גבי ובקוטרס פירש
התם מוזן הצנות כגון נשא אשה
ופסק לזון צתה ה' שנים ולפירושו אין
ראיה דלזי מיירי שפיר בשבח
לקוחות אכל לא נתיירא דא"כ ה"ל
למינתי ולא צת אשמו למוזנות ועוד
דלא שייך צהו תנאי כתובה והא דלמר
בהמקבץ (צ"ח דף קי.) יתומים
אומרים לנו השבחנו ואין השבח שלך
משמע דלא גבי משבח יתומים התם
מיירי בשעשה אפוחיק ואמרי לנו
השבחנו ותן לנו יציאה דין היורד
היתומים

HebrewBooks.org © Moznani Publishers. No commercial use allowed.

הא דמסיק ביה כשיעור ארעא ושבחא הא
דלא מסיק ביה אלא כשיעור ארעא אמר
ליה (ה) הניחא למאן דאמר אי אית ליה זוזי
ללוקח לא מצי מסלק ליה לבעל חוב שפיר
אלא למ"ד אי אית ליה זוזי ללוקח "מצי
מסלק ליה לבעל חוב לימא ליה אי הווי לי
זוזי הווי מסלקינא לך מבכיליה ארעא השתא
הב לי גירוא דארעא שיעור שבחאי אמר
ליה הכא במאי עסקינן כגון דרשויה ניהליה
אפוחיק (ו) דאמר ליה לא יהא לך פרעון
אלא מזה: אמר רבא גול והשביח ומכר
וגול והשביח והוריש מה שהשביח

מכר מה שהשביח הוריש: בעי רבא השביח לוקח מהו בתר דבעיא
יהדר פשטה מה מכר ראשון לשני כל זכות שתבא לידו: בעי רבא
השביח עובד כוכבים מהו א"ל רב אחא מדפתי לרבינא ה"תקנתא לעובד
כוכבים ניקו ונעבוד אמר ליה לא צריכא כגון דזבניה לישראל סוף סוף
הבא מחמת עובד כוכבים הרי הוא כעובד כוכבים לא צריכא כגון דגול
לישראל וזבנה ניהליה והשביחה עובד כוכבים והדר עובד כוכבים וזבנה
לישראל מאי מי אמרינן כיון דמעיקרא ישראל והדר ישראל עבדי רבנן
תקנתא או דלמא כיון דאיכא עובד כוכבים באמצע לא עבדו ליה רבנן תקנתא
יתיקו: אמר רב פפא יהא מאן דגול דיקלא מחבריה וקטליה אע"ג דשריא
מארעא לארעא ידיה לא קני מאי טעמא מעיקרא דיקלא מיקרי והשתא
נמי דיקלא מיקרי דיקלא ועבד (ג) גובי לא קני השתא מיהת גובי דדיקלא
מיקרי (ג) גובי ועבדינהו כשורי קני כשורי רבב"י ועבדינהו כשורי זוטרי
לא קני ועבדינהו קצוציותא קני אמר רבא יהא מאן דגול לולביא
ועבדינהו הוצי קני דמעיקרא לולביא מיקרי והשתא הוצי הוצי ועבדינהו
חופיא קני מעיקרא הוצי והשתא חופיא חופיא ועבדיה שרשורא לא קני
מאי טעמא דהדר סתר ליה והוי חופיא (ז) בעי רב פפא נחלקה התיומת
מהו תא שמע דאמר רבי מתון אמר רבי יהושע בן לוי ניטלה התיומת פסול
מאי

למך שדה חצירו שלא גרשות וכן מוקי לה במסקנא בשעשו אפוחיקי וגם בתחילה משמע דמיירי בשעשו אפוחיקי דקאמר על היתומים
להציא ראיה מ"ט ארעא כיון דלגזינינא קיימא כמאן דגביא דמיא ואי לא מיירי דשויה אפוחיקי אמאי הויא בחזקת צ"ח ויתמי
נייתו ראיה אדרבה ארעא בחזקת יתמי קיימא דלי צעי מסלקי ליה צוזי ועל צ"ח להציא ראיה אלא דלי בשעשוהו אפוחיקי איירי
וגרע כחו של בעל חוב טפי צמה שעשה לו הלוה אפוחיקי דהויא כחמת משדותי דמשלם יציאה למי שמשבח ואילו לא עשאו אפוחיקי
היה גובה הכל מן היתומים בלא פריעת יציאה כמו מלקוחות דפרישמי והשתא מלינו למימר דבלקוחות נמי אס בשעשו אפוחיקי יש לו
לשלם ללוקח היציאה אפי' מסיק ציה שיעור ארעא ושבחא ולמסקנא דמוקי לה הכא בשעשה אפוחיקי לא נחלק עוד בין מסיק ציה
שיעור ארעא ולא מסיק ובטל במסקנא אותו חילוק דכיון שעשאו אפוחיקי משלם יציאה אע"ג דמסיק שיעור ארעא ושבחא ומיהו יש
לחלק דבלקוחות כיון שיש להם על מי לחזור היכא דמסיק שיעור ארעא ושבחא אינו פורע יציאה אפי' עשאה אפוחיקי דמשום דעשה
אפוחיקי לא יגרע כח צ"ח בן צדק כיון שיש ללוקח על מי לחזור דדוקא דמוק לומר דבמסקנא דמוקי לה בשעשו אפוחיקי לא קרי' למה שהיה
מחלק בין מסיק ציה שיעור ארעא ללא מסיק שהרי כל אלו דברי רב אשי שהיה משיב לרבינא דבכל הספרים כתוב אמר ליה
הא דמסיק ציה שיעור ארעא כו' א"ל הכא במאי עסקינן דשויה ניהליה אפוחיקי ואין דומה שהיה חוזר מדצירו הראשונים
ומיהו אורי' לפי הספרים שכתב בהן אמר ליה כאן בשבח המגיע לכתפים כאן כו' אותו מירון ודאי לא קאי ומיהו ברוב הספרים
גרסינן וכי תימא כאן בשבח המגיע לכתפים כו': **הניחא למאן דאמר ב'**. פלוטתא היא כמחנות נשוי (כמחנות דף טא. ושם)
גבי ההוא גברא דהווי מסקי ציה אלפא זוזי ומאן דאית ליה דלא מצי מסלק ליה היינו רמי דר חמא דסבד התם למימר דהיינו מתניתין:
ב' ובות שתבא ידיו. [א] אע"ג דפ"ק דצ"ח (דף טו. ושם) משמע דאפי' לרד דלמר יש לו שבח בשלל הכיר צה שאינו שלו ולקחה
היינו מנגזל אכל גזול לא יהיב שח היינו בקרקע שאין גזולת דגולן גופיה לית ליה שבח אכל הכא צמטלטיין שיש שבח לגזלן
מפני תקנת השנים גם ללוקח ממנו יש לו: **ג' דיקלא וקטליה**. אע"ג דגול צמחה וקטלה קני התם הוי דמיכר טפי:
נחלקה התיומת ב'. מלא ר"י בשבות הגאונים (ה) ניטלה התיומת אותו הולא העליון בראש הלולב שאין הולא למעלה הימנה
והוא כשני הולין דבוקין זה צה ונקראין תיומת וכן משמע מתוך ה"ג שרונים לפרש כן ולדבריהם לא ימלא לנו לולב כשר
כי בטורח נמצאין אותן שיש להם תיומת כזה אפי' אחד צה' מאות ויש לומר שאף לדבריהם אין פסול אלא שהיה מתחילה כענין זה ונחלק
ששתנה מצרייתו ובקוטרס פירש נחלקה תיומת שני עלים עליונים אמצעיים ששם כלה השדרה נחלקה זה מזה ונסדקה השדרה עד
העליון של מטה מהו ומתוך פירושו משמע שנסדק השדרה כל כך שגוראה העליון העליונים חלוקין ומפוזרין זה מזה ועוד אורי' דיש מפרשים שכל
עלי הלולב כפולין כל אחד לשנים ויש בראש הלולב צסוק השדרה צ' עליון יוצאין ממנה זה אחד כפול לשנים כשאר עלי הלולב ואותם שנים
עליו היוצאין מראש השדרה נקראין תיומת ואשורה צעי נחלקה התיומת מהו אס נחלקו זה מזה דהיינו קצת מן השדרה ואין רצו הלולבין
נמצאין כענין זה ומכל מקום יש לומר דבעי דלי משתמח כה"ג תיומת ומחלקה מזה: **ג' ניטלה התיומת פסול**. נראה לר"י דלא
דלמר נקטס ראשו פסול היינו שנקטמו הרבה מן העליון מדע דאין לך נקטס יותר מנצטלת התיומת ומשמע דוקא ניטלה אכל
נקטס כשר ועוד אורי' דמיני למימר דניטלה אכטריכא ליה דס"ד דהוי דר טפי כשניטלה כולה יותר מנקטס: